

MUUKALAINEN

Suomi, Saksa, Viro, Iso-Britannia, 2008

Ohjaaja: Jukka-Pekka Valkeapää

Käsikirjoittaja: Jukka-Pekka Valkeapää & Jan Forsström

Näyttelijät: Vitali Bobrov (poika), Pavel Liška (muukalainen), Jorma Tommila (isä), Emilia Ikäheimo (äiti)

Kuvaus: Tuomo Hutri

Leikkaus: Mervi Junkkonen

Musiikki: Helena Tulve

Puvustus: Sari Suominen

Visuaaliset efektit: Andreas Fröhlich (koloristi)

Levittäjä: Sandrew Metronome Distribution Finland Oy

Tuotanto: Aleksy Bardy/ Helsinki-filmi & Alain De La Mata /Wild Bunch / Blue Light

Kesto: 105 min.

Ikäraja: K13

Genre: Draama

Oppimateriaalin tehtävät on suunniteltu lukioihin ja ammatillisiin oppilaitoksiin.

Oppimateriaalin teemoja: Elokuvakerronta – tarina ja sen kertoja, luonto ja ympäristö, valot ja värit luovat tunnelmia, kerronnan aika

SYNOPSIS

Nuori poika elää äitinsä kanssa syrjäisellä maatilalla, metsän keskellä. Väkivaltainen isä on suljettu vankilaan, jossa poika aika ajoin vierailee. Elämä on yksinkertaista, kunnes eräänä sateisena iltana kotitalalle saapuu muukalainen – mukanaan viesti pojan isältä

ja kyljessään luoti. Vastahakoisesti äiti ja poika antavat tuntemattomalle turvapaikan.

Jukka-Pekka Valkeapään ensimmäinen pitkä elokuva Muukalainen on arvoituksellinen ja voimakas tarina uskollisuudesta, petoksesta ja rakkaudesta. Valkeapään elokuvantajusta syntyy poikkeuksellinen teos, jonka taiteelliset – tyyllilliset ja kerronnalliset – ansiot on pantu merkille myös kansainvälisesti. Muukalainen

sai maailmanensi-iltansa Venetsian elokuvajuhlilla elokuussa. (*Suomalaisen levitysyhtiön esittelyteksti Filmikamarin sivulla.*)

MUUKALAISEN PITKÄ MATKA VALKOKANKAALLE

Elokuvan syntyprosessi on usein pitkä. Elokuvan kokonaisuuden onnistumisen kannalta osaava työryhmä on tärkeä, ja jokainen tekijä tuo oman osaamisensa lopputulokseen.

Ohjaaja **Jukka-Pekka Valkeapää** alkoi yhdessä käsikirjoittaja **Jan Forsströmin** kanssa ideoida *Muukalaisen* tarinaa jo kauan ennen kuin elokuvaprojekti käynnistyi. Varsinainen käsikirjoitustyö aloitettiin vuonna 2004.

Vuonna 2005 Valkeapää valittiin Cannesin elokuvafestivaalien Residence du Festival -käsikirjoitusohjelmaan, jonka tarkoituksena on tukea ensimmäistä tai toista pitkää näytelmäelokuvaa kirjoittavia ohjaajia. Valkeapää kirjoitti käsikirjoituksen ensimmäisen version yhdessä Forsströmin kanssa kevään ja kesän 2005 aikana. Tällä versiolla elokuvaan löytyi tuottaja, Ranskassa ja Englannissa toimiva **Alain De La Mata**, jonka Blue Light -yhtiö ryhtyi tuottamaan elokuvaa.

Elokuvan työryhmä syntyi tutun ydinjoukon ympärille. Päävastuullinen taiteellinen työryhmä oli ohjaajalle jo suurimmaksi osaksi entuudestaan tuttu. Muu ryhmä löytyi hakemalla: ryhmäläisten taiteellisen osaamisen on osaltaan tuettava ohjaajan näkemystä.

– Käsikirjoittaja Forsström, kuvaaja **Tuomo Hutri**, äänisuunnittelija **Micke Nyström** sekä leikkaaja **Mervi Junkkonen** ovat jo elokuvakouluaikaisia ystäviäni ja yhteistyökumppaneitani. Lavastaja **Kaisa Mäkinen** tuli mukaan elokuvan suunnitteluun 2006. Olin nähnyt hänen lavastamiaan elokuvia kuten *Ystäväni Henry* ja *Ilonen talo*, ja olin erittäin vaikuttunut Kaisan näkemyksellisestä ja tarkasta työstä.

Kaikissa projekteissa tulee yllätyksiä vastaan, myös *Muukalaisessa*. Vain kaksi viikkoa ennen kuvausten alkamista, työryhmään valittu pukusuunnittelija vetäytyi projektista. Tilalle saatiin pikahälytyksellä puvustaja **Sari Suominen**.

– Sari teki puvustuksen valmistelutyön, suunnittelun ja viimeistelyn äärimmäisen lyhyessä ajassa. Kiire ei kuitenkaan näy huolellisesta ja kauniista lopputuloksesta.

Elokuvamusiikin säveltäjä löytyi suositusten perusteella.

– Säveltäjä **Helena Tulvea** suosittelee virolainen osatuottajamme. Hänen musiikkiaan kuunneltuaan olin välittömästi vakuuttunut siitä, että Tulve olisi juuri oikea säveltäjä *Muukalaisen* musiikille.

Visiosta kuviksi

Muukalaisessa luonnon värimaailma on voimakas, kun taas ihmisten maailma on hillittyä harmaata ja ruskeaa. Kokonaisuus muodostuu osista, ohjaajan visioista ja työryhmän yhteistyöstä.

– Teen visuaalista suunnittelua jo ikään kuin käsikirjoitusvaiheessa. Näen elokuvan kuvina jo alusta alkaen. Tämän vision kirkastamiseksi ja sen konkretiaksi muuttamiseksi teimme kuvaajan ja lavastajan kanssa pitkällistä työtä etsien valokuvista ja maalauksista referenssejä elokuvan visuaaliselle maailmalle.

– Tärkein vaihe elokuvan visuaalisen maailman luomiseksi on kuitenkin löytää elokuvalla oikeat kuvauspaikat. Vuosina 2005 - 2007 tein useita kuvauspaikkojenetsintäreissuja Viroon. *Muukalaisen* kaltaisessa elokuvassa luonto määrittää suuresti elokuvan visuaalista tyyliä, valoa ja värejä.

Valkeapään ohjaustyö on rohkea esikoisohjaus siinä mielessä, että siinä on tinkimätöntä taiteellisuutta. Suomessa on usein keskitytty tuottamaan elokuvia, joissa on viihteellistä painoarvoa. Varsinaista taide-elokuvaa, ylipäätään hieman haasteellisempaa elokuvakerrontaa meillä on tuotettu vähän. *Muukalaisesta* näkee, että ohjaaja tuntee välineensä. Vaikka vähäpuheista ja vähäeleistä, tunnelmaltaan

viipyilevää elokuvaa on verrattu niin **Aki Kaurismäen** tai **Andrei Tarkovskyn** taiteeseen, ohjaaja ei nimeä näitä esikuvikseen.

– Varsinaisia ohjaajaesikuvia minulla ei ole, mutta sen sijaan pitkä lista suosikkeja: **Stanley Kubrick, Hal Ashby, David Lean, Elem Klimov, Mayslesin veljekset, Martin Scorsese, Francis Ford Coppola, Rauni Mollberg, Robert Altman, F.W. Murnau** ja **Francois Truffaut**, näin tusinan verran mainitakseni, Valkeapää luettelee.

– Elokuvan esivalmisteluissa katsoimme yhdessä lavastajan ja kuvaajan kanssa **Robert Altmanin McCabe & Mrs. Milleriä** sekä **Terrence Malickin Onnellisten aikaa** tutkiessamme epookkikuvastoa elokuvissa. Päädyimme *Muukalaisessa* loppujen lopuksi aika kauas näistä kummastakin.

– Visuaalisen maailman hahmottamisessa tutkimme elokuvia enemmän **Dorothea Langen** ja **Josef Koudelkan** valokuvia sekä **Andrew Wyethin** maalauksia. Varsinaisia suoria elokuvallisia vaikutteita ei *Muukalaiselle* ollut.

– Pysin kertomaan *Muukalaisen* mahdollisimman tarkasti ja kirkkaasti. En miettinyt mitään varsinaista tyyliä elokuvalle. Se tyyli, jonka elokuvasta voi kukainenkin lukea, on vain luontaista.

Muukalaisen jälkeen Jukka-Pekka Valkeapää pitäytyy tinkimättömällä linjallaan. Hänen seuraava elokuvansa sijoittuu Suomeen olympiavuoteen 1952.

– Elokuva on kuvaus sankareista. Käsikirjoitustyö on vasta alkuvaiheessa, joten en vielä tiedä minkä matkan tulen tekemään.

Elokuvan taustasta

Muukalaisen keskeiset henkilöt ovat tuoreita kasvoja valkokankaalla: vähäpuheisena poikana nähdään **Vitali Bobrov**, äitinä **Emilia Ikäheimo**. Tunnustettu tsekkinäyttelijä **Pavel Liška** paneutuu muukalaisen rooliin, kun taas vahvan pelottava isän rooli solahtaa kuin itsestään **Jorma Tommilan** jyrkkään muotoon. Tommilan pitkään uraan mahtuu mm. yhteistyö Olli Saarelan (*Bad Luck Love*)

ja Jari Halosen (*Takaisin ryssiin, Lipton Cockton ja Joulubileet*) kanssa.

Venetsian elokuvajuhlilla ensi-iltansa saanut *Muukalainen* on saanut positiivista palautetta kansainvälisestikin. Helsinki-filmin ja Wild Bunchin tuottama elokuva on suomalaisesta vinkkelistä harvinainen elokuva, jossa on panostettu enemmän taiteelliseen arvoon kuin viihteelliseen näkökulmaan.

Suomalaisten arvostelijoiden liiton vuosittain jakama Kritiikin kannukset -palkinto ojennettiin *Muukalaiselle* huhtikuussa 2009 – juuri kun olin kirjoittanut tämän materiaalin Valkeapään työproseista ja Muukalaisen ansioista. Kiinnostavaa onkin, että palkintokriteereissä poimittiin esiin juuri samat ansiot, jotka nousevat myös tässä opetusmateriaalissa selkeästi esille.

Palkintolautakunnan perusteluissa kiteytyvät elokuvan ansiot – lautakunnan mukaan elokuva palauttaa uskon siihen, "vihteellisen elokuvateollisuuden keskellä voi yhä tehdä tinkimätöntä taide-elokuvaa".

Lainaus Suomen arvostelijain liitto ry:n tiedotteesta:

"Muukalainen on tiettyyn historialliseen aikaan ja paikkaan sitoutumaton, inhimillisiä perustunteita pienen pojan kokemusmaailman kautta käsittelevä fiktioelokuva. Sen vaikuttavuus perustuu taitavasti kerrottuun, pelkistettyyn tarinaan sekä aistimellisuutta painottavaan toteutukseen. Jokainen osa-alue kuvausta, lavastusta ja äänisuunnittelua myöten toimii saumattomasti yhteen, tukien työryhmän ohjaajan tinkimätöntä näkemystä päähenkilön sisäisen maailman saattamisesta kokonaisvaltaisesti koetuksi elämykseksi. Näyttelijäntyö on kauttaaltaan vahvaa, etenkin pojan, jonka silmien kautta elokuvan tapahtumat näemme. Muukalainen palauttaa uskon siihen, että viihteellisyyttä painottavassa suomalaisessa elokuvateollisuudessa on mahdollista tehdä yhä vaikuttavaa ja tinkimätöntä taide-elokuvaa."

"Muukalainen on myös osoittautunut haasteeksi 2000-luvun suomalaiselle elokuvakritiikille. Kansallisvetoisten tai

nykypäivän ihmistä koskettamaan räätälöityjen kotimaisten elokuvien kerätessä valtamedioissa suurimman huomioarvon ja antautuneimman käsittelyn, *Muukalainen* muistuttaa siitä, elokuva voi olla paljon enemmän: täysillä itseensä uskova, universaali ja lahjomaton taidemuoto. Elokuvalla on lupa haastaa katsojansa."

TARINA JA SEN KERTOJA

Katsojina me tulkitsemme näkemäämme oman kokemusmaailmamme läpi. Tulkintaamme vaikuttavat kerronnan universaalit lait ja koodit, sekä kykymme ymmärtää elokuvan kieltä.

Muukalaisen suljetussa elokuvamaailmassa on vain neljä ihmistä, näistä kolme asuu yksinäisellä maatilalla, neljäs vankilassa. Tarina fokalisoituu lapsikertojan kautta, pojan näkökulman läpi (kirjallisuudentutkimuksesta peräisin oleva termi *fokalisaatio* tarkoittaa tarinan kertomista tietyn henkilöhahmon näkökulmasta).

Teini-ikäinen, mykkä poika elää äitinsä kanssa syrjäisellä, yksinäisyyttä huutavalla maaseudulla. Eräänä päivänä surullisen rähjäiselle tilalle ilmestyy haavoittunut muukalainen, jolla on viesti pojan isältä. Äiti ja poika ottavat vieraan epäluuloisesti vastaan. Perheen väkivaltainen isä on vankilassa, missä poika toisinaan vierailee. Vierailuillaan hän salakuljettaa vankilaan isän aarteen, salaperäisen pikkurasian.

Ajan myötä vieras asettuu taloksi, tekee pikku askareita, opettaa pojan ratsastamaan. Pojan ja äidin suhtautuminen muukalaiseen muuttuu ajan kuluessa. Poika projisoi tähän haaveensa turvallisen isän läsnäolosta, nainen täyttää tyhjiön yksinäisyyttä huokuvassa elämässään.

Vankilassa isä varoittaa muukalaisesta, sanoo vierasta vaaralliseksi uhka äänessä väristen. Kun isä kertoo jonain päivänä palaavansa, se kuulostaa enemmän uhkaukselta kuin turvallisuutta henkivältä lupaukselta. Isä vaikuttaa vaarallisemmalta kuin vieras. Mutta ehkä outo muukalainen onkin vaarallinen, ehkä hän havittelee isän ja pojan salaisuutta omakseen.

Muukalaisen arvoituksellisia tunnelmia ja tapahtumia kuljettavat teini-ikäisen pojan kokemukset. Nuoren kokijan näkökulma tekee tarinasta salaperäisen, sillä se jättää monia kysymyksiä auki. Poika joko ei tiedä totuutta tai hän näkee tapahtumat oman kokemusmaailmansa läpi tai hänelle kerrottujen tarinoiden kautta – lapsi ei myöskään koskaan voi täysin ymmärtää aikuisen tekoja ja valintoja. Toisaalta pojan silmin nähtyä totuutta värittää mielikuvitus ja pojan sanomattomat haaveet, toive turvallisen isän läsnäolosta.

Kirjallisuudessa lapsen näkökulma tuo tarinaan epäluotettavan tason. *Epäluotettava kertoja* on kokija, jolla ei ole kykyä tulkita oikein kaikkia tapahtumia. Lapsikokija tuo aina oman sävynsä kerrontaan. Epäluotettavaan kerrontaan saattaa toisinaan liittyä epäily päähenkilön mielenterveydestä tai vainoharhaisuudesta. Trillerissä jännitystä kasvatetaan mm. antamalla vihjeitä siitä, että tarinan kertojan/kokijan näkökulma on tavalla tai toisella vinoutunut.

Salaperäistä tunnelmaa tukee kaikki se, mitä jätetään kertomatta. Miksi poika vaikenee, onko hän oikeasti mykkä? Miksi isä on vankilassa? Mitä lukee kirjeessä, jonka muukalainen tuo isältä? Miksi isä ohjaa vaarallisena pitämänsä miehen perheensä luo? Mikä on tuo isän kätkeyty salaisuus? Mitä sille loppujen lopuksi tapahtuu?

Myös kameran liukuva liike tai rajaavat lähikuvat tukevat tarinan jännittävää tunnelmaa.

LUONTO JA YMPÄRISTÖ

Elokuvan tapahtumapaikat ovat aina merkityksellisiä, oli sitten miljöönä miljoonakaupunki tai erämaa. Molemmat ääripäät tuovat omat merkityksensä elokuvaan, vertauskuvallisen tai metaforallisen tason. Elokuvan voimakas luontomiljöö asemoi ihmisen luontoon, mutta laajemmin tulkittuna myös heijastaa ihmisen mielenmaisemaa ja tämän kokemia tunteita.

Muukalainen tapahtuu pääosin keskellä luontoa. Luonto voi antaa tapahtumille

runollisen, tasapainoisen tai dramaattisen taustan valitusta kerrontalajista riippuen. Avarat luonnonmaisemat, lakeudet, rannat tai merenselkä voivat symboloida kaipuuta, vapautta tai yksinäisyyttä. Maisemaan sijoitettu hahmo saattaa kertoa yksilön yksinäisyydestä tai pienuudesta luonnon suuruuden rinnalla.

VALOT JA VÄRIT LUOVAT TUNNELMIA

Elokuvakerronnassa ja tunnelman luomisessa kuvauksen valot ja värit ovat keskeisiä elementtejä, jotka tukevat ilmaisua ja luovat teoksen tyyliä.

Elävän ja välittömän tilakokemisen keskeisin tekijä on valo. Elollisen maailman ja luonnonympäristön olemassaolon edellytys on elävä valo ja elävä varjo sekä pimeyden ja kirkkauden välinen dynamiikka, esimerkkinä vuoden- ja vuorokaudenaikojen rytmi ja sääilmiöiden muutokset. Pimeyden ja kirkkauden dramaattisuus ja mystisyys ovat syvällä ihmisen henkisessä olemuksessa. Toivomme iankaikkista kirkkautta ja pelkäämme pimeyden helvetillisiä voimia. Valaistus ja varsinkin värit vaikuttavat ihmiseen alitajuisesti, tunnepohjaisesti. (*Kari Pirilä, Erkki Kivi: Otos. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2005.*)

Valaistuksella, muuntelemalla valon ja varjon määrää ja laatua, voidaan saada aikaan erilaisia tunnelmia salaperäisestä dramaattiseen tai kauhistuttavaan. Valon ja värityksen avulla voidaan ilmentää yhtäläillä kylmiä ja viileitä tunnelmia kuin turvallisuuden tunteita tai lämpimiä miellelyhtymiä. Valaistuksen sommittelu on näin ollen osa sisällöllistä ja dramaturgista ilmaisua.

Myös värien dramaturgialla ja dynamiikalla on merkitystä elokuvan kerronnassa. Värien keskinäisestä suhteesta kasvavat voimasuhteet ja kontrastit vaikuttavat osaltaan tunnepohjaiseen tulkintaan. Värisävyjen voimakkuus ja valon määrä ovat saumattomassa vuorovaikutuksessa keskenään. Värikylläisyyden lisäksi värin vaaleus- ja tummuusaste eli valööri vaikuttaa

kerronnan sävyyn. (*Kari Pirilä, Erkki Kivi: Otos.*)

Räiskyvää ja riehakasta tunnelmaa tukevat värikylläiset, kirkkaat värit – murretuilla sävyillä luodaan hillittyjä tunnelmia. Näillä valinnoilla voidaan tuoda tunnelmaan myös ristiriitaisia sävyjä.

Värikylläisestä vehreydestä kylmään harmaaseen

Muukalaisen vahva tunnelma syntyy vahvojen kuvien kautta. Raikkaasti hehkuvat värit ja valot ovat ladattuja, paikoin melkein raskaita. Tunnelmat seuraavat toistaan, kun hehkeät värit vaihtuvat syviin, tummiin väreihin. Kuvaaja Tuomas Hutri ja koloristi Andreas Fröhlich ovat tehneet jäntevää, kokonaisvaltaista työtä.

Siinä missä elokuvan luonto hehkuu väreissä ja valon leikeissä, syrjäinen tila on kalpean kolkko ja rähjäinen.

Elokuvan värimaailmaa hallitaan valon ja värimäärityksen lisäksi puvustuksen, lavastuksen huolellisilla värivalinnoilla.

Perheen yksinkertainen, vähään keskittyvä elämä korostuu miljöön lavastuksessa ja puvustuksessa, mutta toisaalta tämän värimaailman läpi paistaa toivottomuus. Kaikki on lavastettu ja puvustettu hillityn harmaan ja ruskean sävyin.

Jopa pojan hevonen on väritykseltään harmaa, hallava. Hallava hevonen tuo tarinaan lisää dramatiikkaa – miellelyhtymä Kuoleman ratsuun saa tarinassa myös konkreettisia piirteitä.

Muukalaisen värimanipulaatio on kuitenkin varsin "kevyt", lievää värilämpötilan kylmentämistä lukuunottamatta. – Halusin säilyttää luonnollisuuden elokuvan valossa, ettei kuva menettäisi henkeään raskaan tyylittelyn takia, Valkeapää kertoo.

Visuaalisuus ennen puhetta

Metsän huikaiseva vehreys ja sateen raskas vaippa tuovat mieleen komeat, visuaaliset aasialaiset elokuvat. Miljöö ja kuvallinen kerronta tuovat ensisijaisesti mieleen venäläisen tai eurooppalaisen taide-elokuvan.

Tällainen kansainvälisten elokuvien miellelyhtymä on voimakas ja kun ensimmäiset vuorosanat sanotaan suomeksi, hätkähdän.

Toisaalta tähän on syynä sekin, että elokuvassa on hyvin vähän puhetta ja kerronta etenee kuvin. Tähän visuaaliseen maailmaan uppoutuneena lopulta unohtaa sen, että elokuva on suomalainen.

Maisema ja vuodenaikojen vaihtelu kertovat metaforallisesti tapahtumien tunnelmista. Kun kesän vehreyden jälkeen vuodenaika vaihtuu talven kolkoksi kylmyudeksi, se kertoo myös tapahtumien tunnetiloista.

Kerronnan aika

Näennäisesti *Muukalaisessa* ei tapahdu paljoakaan. Tapahtumien kaaret ovat pitkiä, viipyileviä. Pinnan alla väreilee, mutta suuret käännteet antavat odottaa itseään. Tämä osaltaan tukee tarinan arvoituksellisuutta.

Muukalaisen kerronta poikkeaa viihteellisestä elokuvakerronnasta suuresti, sillä siinä ei ole runsaasti tapahtumia ja käännteitä, jotka koukuttavat katsojan elokuvateatterin penkkiin. Muukalaisen koukut ovat piilossa ilmitason alla, sen salaperäistä tunnelmaa vaalivassa ilmapiirissä.

Elokuvan aikakäsitys on tietyllä tavalla illusorinen, vaikka elokuvan tapahtumat etenevät preesensissä eikä kerronnassa leikitellä takaumilla. Kerronnassa ei ajankulua huomaa muuten kuin vuodenajan vaihtelussa. Näin metrinen, kellolla mitattava aika on muuttunut *Muukalaisessa* elämykselliseksi ajaksi.

TEHTÄVIÄ

Tehtävät ovat vapaasti varioitavissa ja yhdisteltävissä toisiinsa. Tehtävistä voi joko kirjoittaa analyysyjä tai esseitä, tai tehtävien aiheita voi pohtia ryhmissä.

1. Kirjoita lyhyt analyysi siitä, miten elokuvan salaperäinen tunnelma syntyy.

Miten *Muukalaisen* arvoituksellinen ilmapiiri on luotu?

Millaiset kerronnalliset valinnat ovat vaikuttaneet salaperäiseen tunnelmaan? Millaiset eri seikat tukevat elokuvan arvoituksellisuutta?

Miten kuvaus, kamerakulmat tai kameran liike vaikuttavat jännitteiden syntyymiseen tai salaperäisen tunnelman luomiseen?

2. *Muukalaisen* tarina jättää paljon kysymyksiä auki. Kirjoita tarinaan jälkinäytös, jossa täytät ainakin nämä aukot:

Miksi poika vaikenee, onko hän oikeasti mykkä?

Miksi isä on vankilassa?

Mitä lukee kirjeessä, jonka muukalainen tuo isältään?

Miksi isä ohjaa vaarallisena pitämänsä miehen perheensä luo?

Mikä on isän salaisuus, aarre?

Mitä aarteelle loppujen lopuksi tapahtuu?

3. Kirjoita lyhyt analyysi epäluotettavasta kerronnasta.

Pohdi, millaisia epäluotettavia piirteitä lapsikokija tuo kerrontaan.

Millaisia muita epäluotettavia kokijoita voi olla?

Voiko epäluotettavaan kerrontaan liittyä myös katsojan tietoinen harhaanjohtaminen?

Millaisin keinoin katsojaa voidaan johtaa harhaan?

4. Kirjoita lyhyt analyysi ihmisen suhteesta luontoon *Muukalaisessa*.

Pohdi, heijastaako luonto päähenkilön tunteita tai kokemuksia vai onko luonto vain tapahtumien tausta.

Millaisia tunnelmia elokuvan luontokuvaus herättää?

Millainen on yksilön suhde luontoon elokuvassa?

5. Kirjoita lyhyt analyysi elokuvan valojen ja värien käytöstä.

Pohdi millä tavoin värit kertovat tarinaa ja vaikuttavat sen tunnelmaan.

Miten *Muukalaisessa* on luotu dramatiikkaa värien avulla?

Miten voidaan tulkita sitä, että luonnon värit ovat vehreitä ja voimakkaita, ihmisen arkeen liittyvät värit vaaleita ja murrettuja?

Miten nämä värimaailmat voivat kertoa esimerkiksi päähenkilön/henkilöiden kokemuksesta?

6. Pohtikaa ryhmässä valon ja värin käyttöä.

Poimikaa joku elokuvan kohtauksista, jossa on käytetty vaikuttavasti valoa tai värikylläisyyttä.

(Esimerkiksi kohtaus, jossa poika kulkee vihreyttä tulvivassa metsässä tai juoksee tummuvassa metsässä)

Valitkaa myös joku kohtaus, missä murrettuja värejä on käytetty hillitysti.

(Esimerkiksi kohtaus, jossa äiti ja poika työskentelevät talon edustalla)

Miettikää näitten kohtausten tunnelmien eroavaisuuksia värimaailman kautta.

Mitä kohtauksissa on pyritty kertomaan värien, värikylläisyyden tai valon avulla?

Millaisia tulkintoja nämä kuvat ja kohtaukset herättävät?

7. Millainen on tyypillinen kotimainen elokuva?

Kirjoita lyhyt esitelmä siitä,

- miksi elokuva ei muistuta tyypillistä kotimaista elokuvaa – vai muistuttaako se?

- millainen on tyypillinen suomalainen elokuva?

- minkä maalaiseksi elokuvaa luulisit, jos siinä ei puhuttaisi lainkaan suomea?

Miettikää ryhmässä esimerkkejä muista suomalaisista taide-elokuvista.

8. Pohtikaa ryhmässä elokuvan aikakäsitystä.

Miten *Muukalaisessa* käsitellään aikaa?

Pohdi elokuvan kronologisuutta ja sen metristä aikaa.

Mikä on tapahtumien hetki tarinan maailmassa?

Mihin ajanjaksoon tapahtumat sijoittuvat reaali maailmassa?

Oppimateriaalin on laatinut
Kirsi Raitaranta Kansallisesta
audiovisuaalisesta arkistosta.

Oppimateriaalin on tuottanut
Marjo Kovanen
Koulukinosta.